

Az újszegedi tanítóképző jeles akciója a hazafias nevelés javításáért

Az elmúlt években sok szó esett, de napjainkban is sokszor felmerül iskolai oktatásunkban a hazafias nevelés kérdése, illetve az a módszer vagy módszerkomplexum, amely leginkább megfelel az oktatás, nevelés ilyen jellegének. Haladó hagyományainkat megismerettni, megbe-
csültetni ifjúságunkkal, de anélkül, hogy a megszeretettbe, megbecsültetésbe nacionalizmus keveredjék! Ez a gondolat foglalkoztatja napjainkban is a pedagógusokat. Többek között ezt a célt szolgálja a módszerek sokaságából a magyar irodalom nagyjainak képsorozata, amely a felsőbb oktatási intézmények kezdeményezésére és jóváhagyásával korábban honosított meg az iskolákban. Ennél azonban többet ezideig nem kaptak az iskolák, jóllehet a pedagógusok

a pedagógia, a matematika magyar úttörő munkásainak, alkotóinak, gondolkodóinak arcképsorozatát is, ha már évek óta erre nem jutott idő.
Nem kell félni és megijedni! Alapos, körültekintő és

tudományos munkával

fojtak a ténykedéshez, s nem tesznek meggondolatlan lépéseket, annál is inkább nem, mert munkájuk befejezésékor, egy-egy arcképsorozat összeállítását, s a megfelelő, szükséges rövid szövegvezetés megalkotása után a fel-
sőbboktatás egy-egy szakemberét kéri meg kontrollra, még mielőtt nagy munkával összeállított alkotásukat, mint rendkívül hasznos oktatási-nevelési anyagot átadnák más középiskoláknak és általános iskoláknak. A magyar biológusok 16 portréból álló fényképes arcképsorozata már az újszegedi tanítóképző folyó-
falain látható, a nagy magyar fizikusok arcképsorozata pedig éppen a napokban készült el. No de nézzünk csak egy néhányat e sorozatból:

Elsőként itt találjuk Konkolj Thege Miklóst, az Első Magyar Csillagda megalapítóját, aki úttörő intézményét a saját készített műszereivel szerelte fel, s a műszerek közül számos még ma is korszerű. Vagy nézzük Jedlik Ányost, aki a külföldet jóval megelőzve alkalmazta 1827-ben az elektromágneses forgómozgás elvét és megalkotásait. Nuss pesti gépész műhelyében az első dinamót. Itt találjuk Csokonai János portréját is, az első benzín karburátor és motor-
kerékpár készítőjét, s a nagyhi-
rű Kandó Kálmánt, majd Bródy Imrét, a krypton-lámpa fel-
találóját, aki 1945-ben mártír-
halált halt. Puskás Tivadar, Eötvös Lóránd, Kövesligethy Radó arcképeivel is találkozunk a sorozatban, sőt Segner András Jánoséval is. Segnerrel egyébként sokan úgy tudják, hogy német születésű. Ezt a "hiedelmet" a németek annak idején ki is használták, mert Segner kisajátították maguknak, holott Pozsonyban született, Debrecenben or-
vosként kezdte pályáját, majd értékes elméleti számításokat és

kísérleteket végzett a folyadékok szerkezetének kutatása közben.

Segner tehát a miénk

s kutatásai nemcsak a magyar tudomány hírnevét öregbítette, hanem az emberiséget is gazdagította. A sorozatot a legfiatalabb magyar fizikus, Zipenovszky Ferenc arcképe zárja le. Ő volt az, aki az elektrotechnika, az energiagazdálkodás és az ország villamosításának fejlesztése terén a felszabadulás óta kifejtett tevékenységével maradandó alkotott, s így méltán nézhet fel rá ifjúságunk.

Ime egy kis ízelítő abból, a munkából, amelyet az újszegedi tanítóképző tanstülete folytat egy-egy tanstületen kívül tudós vagy szakember bevonásával. Ezt a törekvésüket kezdettől fogva támogatta a Hazafias Népfőnt Országos Központja, amely az arcképsorozatokhoz szükséges filmek készítésének finanszírozását magára vállalta. Az iskola zenei munkaközössége által összeállított magyar zeneszerzők arcképsorozatát éppen

a napokban kontro- lálta felül

a Zenekonzervatórium igazgató-
nöje. A magyar orvostudomány haladó nagyjainak arcképsorozata összeállításához dr. Jákó Gyula professzor segítségét kéri majd a tanítóképző tanstülete, a haladó magyar színművészek sorozat összeállításához pedig a Szegedi Nemzeti Színházról Sándor Lajost kéri fel.

Feltétlen figyelemre méltó, nagyszámú munkát kezdeményezett ezzel a ténykedésével az újszegedi tanítóképző, s a hazafias nevelés és oktatás ezen új módszereinek meghonosítása bizonyára túlnő majd Szeged város határain is. E kezdeményezés végülis befejezője lehet annak az évek óta folyó jogos ké-
résnek, kívánságnak, amelyet a felsőbboktatási intézményeknek valamennyi oklál fogva nem volt lehetőségük kielégíteni, de a megoldást mindmáig sürgetik a pedagógusok nemcsak Szegeden, hanem az ország minden iskolájában.

(—d—)

...hogya mi minden az ember!?

Mint borbély kez-
tem tegnap a napot.
Nem borotváltam
senkit, sőt éppen en-
gem ültettek a for-
gószekbe, mégis be-
lecsöppentem a „bor-
bély-társadalomba”.
Történt ugyanis, hogy
a fényes tükrök kö-
zött leültem egy ló-
rára, végiglapoztam
a legfrissebb újsá-
got, s miután „lóca-
társam” megszabadult
főlöleslegesen növe-
kedésétől, engem in-
vitáltak a tükrök elé.
— Kérem a követ-
kező kartársat!
En voltam a követ-
kező.
— Hajvágást, bo-
rotváltást tetszik, ked-
ves kartárs?
A szertartás ha-
mar végetért, már
csak egy kiadós kér-
dés volt hátra.

— Szessz, kölnit,
pudert, krémet pa-
rancsol a kartárs?
Parancsoltam, s
úgy távoztam, mint
akit befogtak a bor-
bély kartársak a
szakma jeles tagjai
közé.
Innen egy hivatal-
ba vezetett az utam,
s a látásból ismerős
hivatali ember meleg
köszöntése bizserget-
te meg a szívem tá-
ját.
— Jó reggelt, ked-
ves kollega, jó reg-
gelt! Hogy ilyen kor-
rán? Régen láttuk.
Már a kollegák is
szóváltatták, hogy egé-
szten elpártolt tőlünk
a kollega...
— I-igen... igen.
Igy lettem nagy-
hírtelen hivatalnok, a
kollegák kollegája.

E két tiszteletbeli
szakma már elég is
lett volna nekem ar-
ra a napra, de ha
megindul, csapatos-
tul jön az áldás. A
kereskedő, akitől
nyakendőt vásárol-
tam, elegánsan le-
urazott, a piaci bazá-
ros csak úgy per
„helló” szólított, egy
galambász azt mond-
ta, hogy sporttárs,
egy szíjgyártó meg
ezt: szomszéd.
A piacról visszafelé
jövet egy elnyűtt ci-
pővel toppantam be
az első cipészhez. Az
öreg fél szemét be-
húnyva sandán néze-
gette az avas bőrt, s
aztán ünnepélyes
basszusán eldöcög-
teté véleményét.
— Ne költson már
erre szakí egy vasat
se! Új fej, végigtalp,

sarok, meggyász...
szaktárs.
ez már csak annyit
ér, mint halottnak a
puszi.
És aznap még sok
minden más is vol-
tam... rám fogták,
rám erőltették, jólle-
het a szakma meg-
szerzése nem volt
mindig ilyen egysze-
rű. Most már csak
egyet nem értek: ha
a borbélynak kartár-
sa, a hivatalnoknak
kollegája, a cipésznek
szaktársa és a ga-
lambásznak sporttár-
sa vagyok — miért
járom naponta ezt a
kálváriát?
Egy jó szaktárs,
ugye-e mindezt maga
is meg tudja csinálni!
(mösziö)

ANYAKÖNYVI HIREK

I. KERÜLET

Házasság:

Fehér Antal és Rác Kata-
lin, Herencsényi György és
Lehoczi Erzsébet, Cser Já-
nos és János Mária, Bozó
András és Sziráki Irma, Turi
Vince és Kertész Anna,
Arany János és Priváczki-
Juhász Ilona, Márton Péter
Pál és Balogh Jolán, Ható
Béla és Halász Rozália kötött
házasságot.

Születés:

Molnár Mihály és Hajós
Piroskának Mihály, Balázs
Sándor és Gubacsi Eszternek
Ildikó, Lévai István és Dé-
kány Erzsébetnek István,
Molnár József és Gémes Il-
dának József, Szalma István
és Kiss Juliannának Erzsé-
bet, Vida József és Oroszlán
Margitnak János, Lőrén-
cs és Virág Valériának Ká-
roly, Kiss Mihály és Csaman-
gy Juliannának Zsófia, Tan-
dár István és Tóth Matild-
nak Katalin, Dr. Imre József
és Dr. Kaiser Gabriellának
Mihály, Balogh László és
Magyari Imrának László,
Kántor Péter és Szenási Ibo-
lyának Györgyi, Valkó Péter
és Dobó Erzsébetnek Zoltán
nevű gyermeke született.

Halálozás:

Jánosi Ilona 5 napos, Csóti
Zsigmondné Kószó Piroksa 74
éves, Szabó Bálint 84 éves,
Muráti Lili 6 hónapos, Jávör
Péterné Jancsik Zsófia 52
éves, Molnár Julianna 68
éves, Petrács József 34 éves,
Kertész Oszkár 69 éves, Nagy-
mihály Zoltán 3 hónapos ko-
rában elhalt.

II. KERÜLET

Házasság:

Németh Pál és Csáki Rozá-
lia, Bodonyi István és Faze-
kas Mária, Szalma András és
Baráth Éva, Sebestyén József
és Turu Anna, Busa László
József és Iritz Erzsébet, Gó-
dor István és Angyal Mária
kötött házasságot.

Halálozás:

Varga István 13, Madarasi
István 79, Márki Istvánné
Selymes Julianna 58, Böjti
József 91, Fazekas Ferencné
Király Lidia 78, Tamási Antal
64, Dömötör Mihály 74, Kiss
Pálné Oszlaks Mária 64 éves
korában meghalt.

III. KERÜLET

Házasság:

Patyi László és Podolski
Ilona, Nyitrai Antal és Zom-

bory Margit, Pintér László és
Kovács Magdolna, Horváth
László és Varga Klára, Varga
Márton és Veréb Margit kö-
tötték házasságot,
Születés:

Pintér Imre és Rádi Mar-
gitsnak Károly, Sándor, Sán-
dor Bálint és Szegvári Julian-
ának Julianna, Fischer Fe-
renc és Bera Mária, Fischer Fe-
renc, Varga Oszkár és Bite
Mária, Zsuzsanna, Hor-
váth Mihály és Négyökrü Ju-
ditsnak Judit, Berta Sándor és
Vidács Ilonának Julianna,
Takács Jenő és Varga Má-
riának László, Szabó László
és Németh Mária, Fischer Fe-
renc, Domonkos József és
Varga Mária, Edit Mária,
Róza István és Hardi Emmá-
nak Éva, Ördög Imre és Far-
kas Csamangó Ilonának Mag-
dolna, Szélpál János és Mik-
lós Etelkának Jolán Éva ne-
vű gyermekek születtek.

Halálozás:

Nagy Ferenc 10 hónapos,
Boldizsár Sándor 73 éves,
Varga Mihályné Fiedler
Julianna 34 éves, Engi József-
né Kószó Erzsébet 84 éves,
Tóth Istvánné Kürtösi
Vilma 58 éves korában halt
meg.

(243)

Svejk valóban nagyot nézett erre az egész
historiára, s az őrmester rendkívül komolyan
tovább beszélt, miközben a félig elszívott ciga-
rettáját odanyújtotta Svejknek:

— Ez bizony másféle dohány, mint a ti ma-
horhátok. Nahát, zsidócska, itt én vagyok a
legjobb úr Ha én kimondok valamit, akkor
mindenkinek reszketni és lapulni kell. Miná-
lunk másféle fegyverem van a hadseregben,
mint nálatok. A ti cárokok egy kapucinyár, de
a mi cárnak egy nagy koponya. Mindjárt mu-
tatók neked valamit, hogy lásd, milyen a fe-
gyverem minálunk. — Kinyitotta a szomszéd
helyiségbe nyúló ajtót és átálított:

— Hans Löffler!

Válaszként felhangzott a »Hier!« s egy goly-
vás, stájerországi katona lépett be; olyan volt
az arca, mint egy kísértetkénnek. O volt a
parancsnokság mindenes.

— Hans Löffler — parancsolt rá az őrmester
—, ott van a pipám, fogd meg, vedd a szád-
ba, mint a kutya, amikor apportíroz, aztán négy-
kézláb fogsz szaladgálni az asztal körül, amíg
azt nem mondom, hogy halt! Közpen pedig
ugatsz, de úgy, hogy a pipa ki ne essen a szád-
ból, mert különben kikötetlek.

A golyvás stájer katona négykézlábra eres-
kedett és ugatni kezdett. Az őrmester diadalma-
san nézett Svejkre:

— Na, zsidócska, ugye megmondtam, hogy
mindálunk másféle a fegyverem? — S az őrmester
kedvetlen nézte az alpesi kunyhók közül ideke-
rült katonai állatot. — Halt! mondta végül. —
Most szolgálj szépen és apportírozd a pipát. Jól
van, most pedig jödlizz.

S a szobában szörnyű ordítás hangzott fel:

— Hollarió, hollarió...

Mikor vége volt a színelőadásnak, az őrmes-
ter kivett a fiókjából négy Sport-cigarettát és
nagyilekűen odaajándékozta Hanzinak, Svejk
pedig tört németességgel elkezdte magyarázni,
hogy az ő ezredében is volt egy tisztnek ilyen
engedelmes szolgálja, aki mindent megcsinált,
amit a gazdája akart, és amikor egyszer meg-
kérdezték tőle, hogy a gazdája parancsára haj-
landó lenne-e kanállal megenni azt is, amit a
gazda kakál, így felelt: »Ha a lajtnant úr ezt
parancsolná, én megenném az ő parancsára,
csak hajszálát nem volna szabad, hogy találjak

benne, mert attól szörnyen undorodok és mind-
járt rosszul lennék».

Az őrmester elnevette magát:

— Nektek, zsidóknak, nagyon jó anekdotái-
tok vannak, de te merném fogadni, hogy a ti
hadseregtekben nem olyan a fegyverem, mint ná-
lunk. Na de térjünk a trágúra: én téged a
transzport főle helyszek! Estig összerod nekem
az összes többi fogoly nevét! Te fogsz menácsi
faszolni nekik, tízes csoportokként szétosztod,
és garantálod, hogy senki se szökik meg! Ha
valaki megszökne, zsidócska, téged lövünk
agyon!

— Szeretnék beszélni valamiről az őrmester
úrral — mondta Svejk.

— Csak ne alkudj — felelte az őrmester. —
Azt nem szeretem, és akkor lágerbe küldelek.
Nagyon hamar akklimatizálódjál itt minálunk
Ausztáriában. Szeretne egy kis magánbeszél-
gést folytatni velem... Minél jobb az ember
hozzátok, foglyokhoz, annál rosszabb... Nahát,
mozgás, itt a papír meg a ceruza, írd össze a
jegyzéket...! Mit akarsz még?

— Ich melde gehorsamst, Herr Feldwebl...

— Tűnj el innét! Látod, mennyi dologm van!

— Az őrmester felvette a rendkívül elfoglalt
emberek arckifejezését.

Svejk szalutált és kiment a foglyokhoz, s köz-
ben arra gondolt, hogy tűrni kell a császár öf-
ségéért, mert a türelem rózsát terem.
A foglyokkal nehéz volt megértetnie, hogy a
nevükre kíváncsi, de a névjegyzék összeállítását
még nehezebbnek bizonyult. Svejk már sok
mindent átél, de ezek a tatár, grúz és mordvin
nevek mégse akartak a fejébe menni. »Senki
se fogja elhinni nekem — gondolta Svejk —,
hogy valakit úgy is hívhatnak, mint ezeket a
tatárokat itt: Muhalahaj Abdachmanov, Bej-
murat Allahali, Dzseredzsze Cserdedzsze, Davlat-
bej Nurdagalajev stb. Akkor nálunk mégiscsak
jobb nevek vannak, mint például a zsidohausti
plébánosé, akit Vobejdának hívtak».

Tovább ment a felsorakozott hadifoglyok
előtt, akik egymás után elkiáltották a keresz-
tes vezetéknévüket: — Dzsindralej Hamemalej
Babamulej Mirzahali — és így tovább.

— Hogy a nyelved ki nem ficamodik —
mondta Svejk mindegyiknek jóindulattal mosoly-
lyal. — Hát nem jobb minálunk, ahol az ember
Bohuslav Stepaneknek, Jaroslav Matouseknek
vagy Ruzena Szvobodának hívják?

Miután Svejk szörnyű kiindulás árán össze-
írta az összes Babula Hallejekek és Chudzsi
Mudzsikak, úgy gondolta, hogy még egy kísér-
letet tesz és magyarázza a tolmács-örmes-

ternek, hogy ő tévedés áldozata; útközben, mi-
kor a hadifoglyokkal együtt terektek, már több-
sör megpróbálkozott ezzel, de akárcsak eddig,
most is hiába folyamodott az igazságossághoz.

A tolmács-örmes, aki már az előbb sem
volt teljesen józan, időközben teljesen elvesz-
tette az ítélőképesességét.

Valami német újság hirdetési oldala fekkent
előtte, s az őrmester most a hirdetéseket dalolta
a Radeckij-induló dallamára:

— Gramofont cserélnék gyermekhozsírt! Fe-
hér és zöld táblavégzőrméletek vesszek! Bárki
megtanulhat számlázni és könyvelni, aki levele-
zés útján elvégzi a könyvelő-tanfolyamunkat —
és így tovább.

Némelyik hirdetésre nem illett rá az induló,
de az őrmester mindazonra rá akarta húzni, s
ezért öklölte verte a taktust az asztalon és na-
gyokat dobogott. Bajszának két ága teljesen
összeragadt a kontusovkától és úgy meredezett
jobbra és balra, mintha két kiszáradt gumiará-
bikumos ecsetet nyomlák volna az orra alá.
Gyulladásszemei észrevették ugyan Svejkot,
de észlelésükre nem következett semmilyen re-
akció, legfeljebb annyit, hogy az őrmester abba-
hagyta az asztal verését és a lábdobogást. Most a
széken dobolta az »Ich weiss nicht, was soll es
bedeuten« kezdetű dal melódijára a következő
apróhirdetést: »Karolina Dreger, okleveles szü-
lésznő, tisztelettel felajánlja szolgálatait a nagy-
érdemű hölgyközönségnek, minden vonatkozás-
ban».

Az őrmester egyre halkabban dúdolta ezt,
végül teljesen elhallgatott, mozdulatlanul rábá-
mult a hatalmas hirdetési oldalra, s így alkalmat adott Svejknek arra, hogy elbesszélje sze-
rencsétlenségét, habár a derék katona tört né-
metességgel mondatai csak hozzávetőlegesen tük-
rözhették a mondanivalóját.

Svejk azzal kezdte, hogy neki mégiscsak iga-
za volt, amikor a patak mentén akar Felstyn-
be jutni, de arról ő nem tette, hogy egy ismer-
etlen orosz katona megszökik a hadifogság-
ból és odamegy fürödni abba a tóba, amely-
nek a partján neki, Svejknek, végig kellett
mennie, mert az volt a kötelessége, hogy a le-
hető legrövidebb úton eljusson Felstynbe. Az
orosz, mielőtt észrevette őt, futásának eredi,
és az egész egyenruháját otthagya a bokro-
kon. Ő, Svejk, már többször hallotta, hogy
kint a fronton néha kémszolgálatra használ-
ják az elesett ellenség uniformisait, és ezért
próbálkeppen felvette az otthagott egyenru-
hát, mert tudni szeretne volna, hogy ilyen eset-
ben hogyan érezne magát az idegen egyenru-
hában.

Miután magyarázta ezt a tévedést,
Svejk azonnal rájött, hogy teljesen fölösle-
ges beszélt, mert az őrmester már rég elaludt,
mikor Svejk még a tónál sam tartott az elbe-
szélésben. Svejk: bizalmasan odalépett hozzá
és megveregette a vállát, ami tökéletesen ele-
gendő volt ahhoz, hogy az őrmester leessen a
székéről a földre s ott nyugodtan aludjék to-
vább.

— Bocsanat, őrmester úr — mondta Svejk,
szalutált és kiment az irodából.

Kora reggel a katonai építési parancsnokság
megváltoztatta az utasításokat, és elrendelte,
hogy azt a hadifogoly csoportot, amelyben
Svejk is volt, egyenesen Przemyslbe szállítsák,
a przemysl-lubaczóvi vasútvonal helyreállí-
tása végett.

Igy hát minden maradt a régiben, és Svejk
folytatta odaszéleit az orosz hadifoglyok kö-
zött. Az örök mindannyiukat gyors tempóban
kergették előre.

Egy faluban, ahol pihenő volt a téren egy
trén-ozloppal találkoztak. A trén előtt egy tiszt
állt és a foglyokat nézte. Svejk kilépett a sor-
ból, megállt a tiszt előtt és elkiáltotta magát:
— Herr Leutnant, ich melde gehorsamst — de
többet nem mondhatott, mert azonnal ott ter-
met két magyar katona, s a hátát öklözve
visszakergették a foglyok közé.

A tiszt utána hajított egy cigarettavéget, amit
egy másik fogoly gyorsan felkapott és tovább
szívott. Aztán a tiszt magyarázta a mel-
lette álló káplárnak, hogy Oroszországban né-
met telepek is élnek és azoknak is harcol-
niuk kell.

Azután már egész Przemyslég nem adódott
újabb alkalom Svejk számára, hogy panaszra
járuljon s közölje, hogy ő tulajdonképpen a
91. ezred 11. menetszázáának az ordánáca.

Mikor estefelé megérkeztek, a belső övezet
egyik szélőlőt erődítményébe terektek őket,
mivel ott legalább az erőd tűzvérségi lovainak
istállói épen maradtak.

E helyiségben olyan tetves volt a szalma,
hogy a rövidebb szálakat úgy mozgatták a
tetvek, mintha nem is tetvek, hanem hangyák
volnának, s a fészük építéséhez hordanák az
anyagot.

A foglyoknak kiosztottak egy kis piszkos fe-
lete lötytöt tiszta cikóriából, azonkívül egy-
egy darab rugacsos kukoricakenyert.

(Folytatjuk)